

Nr 648

Av herr **Edström m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 113, angående anslag för budgetåret 1963/64 till Nordiska museet m. m.*

(Lika lydande med motion nr 800 i Andra kammaren)

I proposition nr 113 föreslår departementschefen riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ett preliminärt uppgjort avtal angående riktlinjer för bildandet av stiftelsen Skansen. Detta innebär att friluftsmuseet Skansen avskiljes från Nordiska museet. Tillsammans bildar dessa nu en funktionell enhet, vida berömd och efterbildad i hela världen just på grund av den fruktbara kombinationen av ett museum, där föremålen utställs i sitt kulturgeografiska och historiska sammanhang och ett friluftsmuseum, där miljöenheter visas med alla inventarier i sitt funktionella sammanhang. Den i propositionen föreslagna styckningen av denna kropp med gemensamma livsviktiga organ i två delar kan icke medföra annat än att denna egenart går förlorad. Friluftsmuseet Skansens nuvarande möjligheter att fortsätta sin kulturhistoriskt museala verksamhet blir mindre goda. I propositionen bekräftar departementschefen att de kulturhistoriska miljöerna på Skansen är ett viktigt komplement till museets samlingar samt att verksamheten i museet på Lejonslätten och i friluftsmuseet på Skansen har gemensamma traditioner och syften. Friluftsmuseet Skansens uppgift är icke att vara en affärsrörelse utan en kulturinstitution. Miljöer, byggnader med inventarier och det svenska djur- och växtbeståndet liksom en betydande del av programverksamheten tjänar klart kulturfrämjande syften. Här möter Nordiska museet sin största publik uppgående till ca 2 miljoner besökare om året. Här har det större möjligheter än någon annan museal institution i landet att fylla sina kulturförmedlande funktioner. Verksamheten har burits upp och utvecklats av den breda sakkunskap, som finnes inom Nordiska museet. Den har kunnat upprätthållas och berikas genom en ständig och självklar tillgång till den mångfacetterade kunskap, som finnes inom institutionens olika avdelningar.

Att denna museala enhet under snart hundra år kunnat vara företagsekonomiskt bärkraftig är glädjande och enastående inom bildningsväsendet. Detta är inte längre möjligt. I propositionen föreslås att staten åtager sig det fulla ekonomiska ansvaret för Nordiska museet, men friluftsmuseet Skansen göres till en särskild stiftelse med motiveringen att »olikheter i fråga om ekonomiska villkor råder för å ena sidan den rent museala verk-

samheten och å andra sidan verksamheten på Skansen». Här föreligger i propositionen en klar motsägelse. Först betonar man sambandet mellan verksamheten i museibygnaden på Lejonslätten och dess verksamhet på Skansen samt deras gemensamma målsättning. Sedan sätter man emot varandra den rent museala verksamheten samt verksamheten vid Skansen. Det förefaller också mindre lämpligt att enbart ekonomiska synpunkter får bli avgörande för utformningen av förslaget att lösgöra friluftsmuseet Skansen från institutionen i övrigt, när friluftsmuseet Skansen är och även i propositionen förklaras vara en anläggning med kulturhistoriskt museal målsättning.

Ekonomiska svårigheter för Nordiska museet och Skansen har framdrivit nu föreliggande förslag. Remissförfarande har icke förekommit, inga museisakkunniga, kulturhistorisktvetenskapliga eller kulturminnesvårdande instanser har haft tillfälle yttra sig. I det preliminära avtalet finns inga garantier för att den kulturhistoriska målsättningen skall kunna säkras. I propositionen meddelas, att valet av verksamhetsform sammanhänger med huvudentressenternas intentioner beträffande Skansen och att denna fråga därför icke bör avgöras förrän förhandlingar mellan berörda parter ägt rum. Här lämnas man alltså helt i ovisshet om hur friluftsmuseet Skansens verksamhet i framtiden skulle bedrivas. Eftersom det klart framgår att dess verksamhet är av rikskaraktär och av sådan betydelse att dess bestånd bör tryggas hemställas med stöd av vad ovan anförts,

att riksdagen måtte besluta

a) att icke bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna det till prop. 113 fogade förslaget till avtal angående riktlinjer för bildandet av en stiftelse, kallad stiftelsen Skansen,

b) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en ytterligare utredning angående verksamheten vid det kulturhistoriska friluftsmuseet Skansen som del av Nordiska museet eller såsom självständig kulturinstitution,

c) att i övrigt bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 113.

Stockholm den 27 mars 1963

Gunnar Edström

Einar Dahl

Torsten Bengtson

Blenda Ljungberg

Bengt Elmgren

Erik Boheman

Gunnar Wallmark

Rudolf Boman